

פרץ מאָרקיַש Perets Markish

פרץ מאָרקיַש, די קֻפּעַן, קִיּוֹו, קוֹלְטוֹרְ-לִיגֶעַ, 1922 [הילע: יוֹסֵף טְשַׁיְּקוֹו].
Perets Markish, *Di kupe (Le Tas)*, Kiev, Kultur-Lige, 1922
[couverture : Yoysef Tshaykov].

*
פֿאָרטְרָעַט פֿוֹן פרַץ מַאָרְקִישׁ (אַין: פרַץ מַאָרְקִישׁ, טְרָאַט פֿוֹן דּוֹרוֹת, מַאָסְקוֹו,
.1966

Portrait de Perets Markish (*in Perets Markish, Trot fun doyres*,
Moscou, 1966).

*
פרַץ מַאָרְקִישׁ, וּוּאלִין: פָּאנָמָן, וּוּילְנָע, בִּיכְעָרְ-לְאָגָעָר פֿוֹן דּוֹרְצְעַנְטְּרָאַלְעָד
.1921

Perets Markish, *Violin : poeme* (*Volhynie : poème*), Vilnius,
Bikher-lager fun der Tsentraler yidisher shul-organizatsye, 1921
[couverture : Moyshe Leybovski].

*
בַּיְלָד פֿוֹן אַלְעָקְסָנְדְרָ קָאָרָטְקִין אַין: פרַץ מַאָרְקִישׁ, שְׁטַנְגְּלַט אַיִּיךְ פָּאָר אָוֹן
מַאָלְט אַיִּיךְ אָוִיסְ!, מַאָסְקוֹו, דּוֹר עֲמָעַס, 1936.

Illustration d'Alexander Korotkin, *in Perets Markish, Shtelt aykh
for un molt aykh oys!* (Imaginez le seulement!), Moscou, Der emes,
1936.

*
פרַץ מַאָרְקִישׁ, טְרָאַט פֿוֹן דּוֹרוֹת: רָאָמוֹן, מַאָסְקוֹו, סָאוּוּטְסְקִי פִּיסְאַטְעָל
.1966

Perets Markish, *Trot fun doyres : roman* (La marche des générations :
roman), Moscou, Sovetski pisatel, 1966.

משה קולבָּאָק Moyshe Kulbak

משה קולבָּאָק, זַעַלְמַנְיָאָנָּר, מַאָסְקוֹו-כָּאָרָקָאוּ-מִינְסָק, צְעַנְטְּרָאַלְעָד
.1931

Moyshe Kulbak, *Zelmenyaner* (Les Zelminiens), Moscou-Kharkiv-Minsk, Tsentraler felker-farlag fun F.S.S.R., 1931.

*
משה קולבָּאָק, מָאָנְטָאָג: אַ קְלִינְעָרְ רָאָמָן, וּוּאָרְשָׁע, קוֹלְטוֹרְ-לִיגֶעַ, 1929
[הילע: הִירְשׁ גָּאָלְדְּשָׁלָאָק].

Moyshe Kulbak, *Montog : a kleynner roman* (Lundi : petit roman),
Varsovie, Kultur-Lige, 1929 [couverture : Hirsh Goldshlak].

*
טל חַבְּרִיכְבָּאָוּסְקִי, פֿאָרטְרָעַט פֿוֹן משָׁה קָוְלְבָּאָק (2022)
Tal Hever-Chybowski, portrait de Moyshe Kulbak (2022).

*
משה קולבָּאָק, זַעַלְמַנְיָאָנָּר, מַאָסְקוֹו, סָאוּוּטְסְקִי פִּיסְאַטְעָל, 1971 [הילע:
ל. א. מַאָרְאָזָן].

Moyshe Kulbak, *Zelmenyaner* (Les Zelminiens), Moscou, Sovetski pisatel, 1971 [couverture : L. I. Moroz].

Espoir et effroi : en souvenir du 12 août 1952 : la littérature yiddish en Union soviétique. Exposition de la Maison de la culture yiddish – Bibliothèque Medem, juin-décembre 2022.

דָּעֵר יִדְיְשָׁעָר אַנְטִיפָּאַשִּׁיסְטִישָׁעָר קָאַמִּיטָּעָט Le Comité antifasciste juif

אייניקיט: אַרגָּזָן פֿוֹנוּס יִדְיְשָׁן אַנְטִיפָּאַשִּׁיסְטִישָׁן קָאַמִּיטָּעָט אַין פֿסָּסֶר,
מַאָסְקוֹו, נּוֹם, 6, 538, 1947.

Eynikayt : organ funem Yidishn antifashistishn komitet in FSSR
(Unité : organe du Comité antifasciste juif en URSS),
Moscou, n° 538, 6.11.1947.

מַעְרְדוּעָר פֿוֹן פֿעַלְקָעוּ: מַעְטְּנוּרְיאַלְעָן וּוּנְגָן דִּי רְצִיחָות פֿוֹן דִּי דִּיטְשִׁישָׁע
פֿאָרכָאָפָּעָר אַין דִּי צִיטְוּוּיְלִיק אַקְפּוּרְטָעָן רְאִיאָנָעָן, רְעִידָ' אַילְיָא עַרְעֲנְבָּוָרָג
2 טַע זְאָמְלוֹג, מַאָסְקוֹו, דּוֹר עֲמָעַס, 1945.

*Merder fun felker : materyaln vegn di retsikhes fun di daytshishes
farkhaper in di tsaytvaylik okupirte rayonen* (Assassins de peuples :
matériaux sur les crimes des envahisseurs allemands dans les régions
provisoirement occupées), éd. Ilya Ehrenbourg, Vol. 2, Moscou,
Der emes, 1945 [détail de la couverture].

הַיְמָלָאָן: לִיטְעָרָאִישָׁעָר זָאָמְלָבָּעָן, מַאָסְקוֹו, דּוֹר עֲמָעַס, 1943.
Heymland : literarisher zamlbuch (Patrie : recueil littéraire), Moscou,
Der emes, 1943.

דָּאָס שְׁוֹאָרְצָעָן בּוֹן, רְעִידָ' : וּוּאָסְלִימָן, אַילְיָא עַרְעֲנְבָּוָרָג
.1984.

Dos shvartse bukh (Le Livre noir), éd. Vassili Grossman, Ilya
Ehrenbourg, Jérusalem, Yad Vashem, 1984.

וּסְפָּקָעָרְלָעָה, 12 אַוְגָוסְט 1952, יְרוּשָׁלָם, אִיגְּנָס, 1978 [הילע : לְבָ סִירְקִין].
Yoysef Kerler, 12 oygust 1952 (12 août 1952), Jérusalem,
Eygns, 1978 [couverture : Lev Sirkin].

צְוִישָׁן פְּרִיהִיַּת אָוֹן טְאַטְּלִיטָאָרִיזָם Entre liberté et totalitarisme

פֿרָאָגְּמָעָנָט פֿוֹן אַיִּיךְ פֿוֹן לִיסְּצִיךְ, חַדְּגָדִיא, קִיּוֹו, קוֹלְטוֹרְ-לִיגֶעַ, 1919.
Détail d'une page de : El Lissitzky, *Khad-gadye*, Kiev, Kultur-Lige, 1919.

מַשָּׁה בְּרָאָדְרֶזְאָן, שִׁיחָתְ-חוֹלִין, מַאָסְקוֹו, לַעֲבָן, 1917 [בִּילְדָעָר : לִיסְּצִיךְ].
Moyshe Broderzon, *Sikhes-khulin* (Conversation courante),
Moscou, Lebn, 1917 [illustrations : El Lissitzky].

דִּי רְוִיטָעָן וּוּנְלָט : דְּשָׂוְרָנָאָל פָּאָר לִיטְעָרָאִישָׁר, פָּאָרְלָאָג אָוֹן קוֹנְסָט, כָּאָרָקָאוֹן
מַלְכָע-פְּאָרְלָאָג פָּאָן אָוּרְאַגְּיָע, 1926, נּוֹם, 11.

Di royte velt : zhurnal far literatur, politik un kunst (Le Monde rouge :
revue de littérature, de politique et d'art), Kharkiv, Melukhe-farlag
fun Ukraine, 1926, n° 11.

בִּילְד פֿוֹן : אוֹרֵף בָּאָרִיקָאָד, רְעִידָ' שְׁמָוֹאָל-נִינְסָן גָּאָדִינְעָר אָוֹן יִשְׂרָאֵל
רָאָבְּנָאָוּיטָשׁ, כָּאָרָקָאוֹן, צְעַנְטְּרָפָּאָרָלָאָג, 1930.

Illustration de *Af barikadn* (Sur les barricades), éd. Shmuel-Nisn
Godiner et Yisroel Rabinovitsh, Kharkiv, Tsentrifarlag, 1930.

מַעְנְדָּלָעָ מַוְכְּרִ-סְפִּירִים, מְסֻנוּת בְּנִימִין הַשְּׁלִירִי, מַאָסְקוֹו, דּוֹר עֲמָעַס, 1948
[הילע : מענדל גַּעַרְשָׁמָן].
Mendele Moykher-Sforim, *Masoes Binyomin Hashlishi* (Voyages
de Benjamin III), Moscou, Der emes, 1948 [couverture : Mendl
Gershman].

דָּעֵר נִיסְתָּר Der Nister

דָּעֵר נִיסְתָּר, גַּנְדָּקָט, בָּ' 1, בָּעָרְלִין, יִדְיְשָׁעָר לִיטְעָרָאִישָׁר פְּאָרְלָאָג, 1922
[הילע : יוֹסֵף טְשִׁיקָאָוּ].

Der Nister, *Gedakht* (Pensé), Vol. 1, Berlin, Yidisher literarisher
farlag, 1922 [couverture : Yoysef Tshaykov].

דוֹשָׁעָק לְאַנְדָּגָן, אָוּמְגָעָרִיכְטָס, יִדְיְשָׁשִׁים, בָּעָרְלִין, קוֹלְטוֹרְ-לִיגֶעַ, 1930.

Jack London, *Umgerikhts* (L'inattendu), traduit en yiddish par Der
Nister, collection Universale bibliyotek (Bibliothèque universelle),
Kiev, Kultur-Lige, 1930.

טַל חַבְּרִיכְבָּאָוּסְקִי, פֿאָרטְרָעַט פֿוֹן דּוֹם נִיסְתָּר (2022).
Tal Hever-Chybowski, portrait de Der Nister (2022).

דָּעֵר נִיסְתָּר, דָּעֵר זִידָן מִיטָּן אַיִּינִיקָל, נִוִּיְאָרָק, לָאָה קַעְסָמָן לִיטְעָרָאִישָׁר
פָּאָנְדָן בְּיַמִּים אַיִּיךְ, 1943 [בִּילְד אַוִּיךְ דּוֹר הַילָּע : קוּקְרִינִיקְסִין].

Der Nister, *Der zeyde mitn eynik* (Le grand-père et le petit-fils),
New York, Leye Kesman literatur-fond baym IKUF, 1943 [ill. de
couverture : Kukryniksy].

דָּעֵר נִיסְתָּר, דִּי מַשְׁפָּחָה מַאָשְׁבָּר, מַאָסְקוֹו, סָאוּוּטְסְקִי פִּיסְאַטְעָל, 1974
[הילע : וּ. וּ. לְאַקְשִׁין].

Der Nister, *Di mishpokhe Mashber* (La famille Mashber), Moscou,
Sovetski pisatel, 1974 [couverture : V. V. Lokshin].

Chronologie 1917-1929 קראנאלאגיאן 1929-1917

Illustration de *Af barikadn* (Sur les barricades), éd. Shmuel-Nisn Godiner et Yisroel Rabinovitsh, Kharkiv, Tsentralfarlag, 1930.

בילד פון: אויף באיריקאָן, רעד' שמואַל-נִיסְן גָּדִינֶר אָוֹן יִשְׂרָאֵל
ראָבְּיָנוֹוִיטֶשׁ, כָּרְקָאוּ, צַעֲנַטְרָפְּאָרְלָאָגּ, 1930.

*

Eygns (À soi/À nous), n° 2, Kiev, 1920
[couverture : Issachar-Ber Ryback].

איינגןס, נומֶר 2, קיֻעוּוֹ, 1920 [הילע: ישכּר-בָּער רַיבָּאָק].

*

Oyfgang (Essor), n° 1, Kiev, Kultur-Lige, 1919
[couverture : Issachar-Ber Ryback].

אוּוִיגָאנְגָן, נומֶר 1, קיֻעוּוֹ, קוֹלְטוֹרְ-לִילְגָעַ, 1919 [הילע: ישכּר-בָּער רַיבָּאָק].

*

Pionniers juifs à Minsk [*in Yidn in FSSR* (Juifs en URSS), Moscou, 1935].
יִדְישָׁע פִּיאָנְדָרְן אַין מִינְסָק [אין: יִידְן אַין פֵּסְטֶר, מַאֲסְקוּוּ, 1935].

*

Moyshe Litvakov, *5 yor Melukhisher yidisher kamer-teater* (5 ans du Théâtre yiddish de chambre d'État), Moscou, Shul un bukh, 1924 [couverture : Nathan Altman].
משה ליטוֹבָקָו, 5 יָאָר מְלוֹכִישָׁר יִדְישָׁר קָאָמְנָעָר-טָעָנָעָר,
מַאֲסְקוּוּ, שָׁוֹל אַונְ בּוֹן, 1924 [הילע: נתן אלטמאן].

Itsik Fefer אַיצִיךְ פֿעַפְּעַר

Itsik Fefer, *Shotns fun varshever geto* (Ombres du ghetto de Varsovie), New York, IKUF, 1945 [couverture : Y. Zeldin].
אַיצִיךְ פֿעַפְּעַר, שָׁאָטָן פּוֹן וְאַרְשָׁנוּוֹר גַּעֲטָאָ, נַיוּיָּאָרָק, אַיְקוֹף, 1945.
הילע: יַ, זַעֲלִין].

*

Tal Hever-Chybowski, portrait d'Itsik Fefer (2022).
טל חַבְּרִיכְבָּאָוּסְקִי, פֿאָרטְרָעַט פּוֹן אַיצִיךְ פֿעַפְּעַר (2022).

*

Itsik Fefer, « Ikh bin a Yid » (Je suis juif),
in *Roytarmeish* (De l'armée Rouge), New York, IKUF, 1943.
אַיצִיךְ פֿעַפְּעַר, « אַיךְ בֵּין אַ יִדְךְ », אין: רַוִּיטָרְמִיֶּשׁ, נַיוּיָּאָרָק, אַיְקוֹף, 1943.

*

Itsik Fefer, *Afsnay* (À nouveau), Moscou, Der emes, 1948.
אַיצִיךְ פֿעַפְּעַר, אָפְּסִינִי, מַאֲסְקוּוּ, דָּעַר עַמְּעַס, 1948.

*

Itsik Fefer, *Lider, balades, poemes* (Poèmes et ballades),
Moscou, Sovetski pisatel, 1967.
אַיצִיךְ פֿעַפְּעַר, לִידְעָר, בָּאַלְאָדָעָם, פָּאַנְחָמָעָס, מַאֲסְקוּוּ,
סָאוּוּטְסִקִּי פִּיסְאָטָעַל, 1967.

Chronologie 1930-1952 קראנאלאגיאן 1952-1930

Perets Markish, *Milkhome* (Guerre), Moscou, Der emes, 1948.

פֿרְץ מַארְקִישׁ, מַלְחָמָה, מַאֲסְקוּוּ, דָּעַר עַמְּעַס, 1948.

*

Visite de Mikhaïl Kalinine au kolkhoze juif Lenindorf, Crimée
[in *Yidn in FSSR* (Juifs en URSS), Moscou, 1935].

מִיכָּאֵיל קָאלִינִינָס בָּאָזָוק אַינְעָם יִדְישָׁן קָאָלְכָאָוּ לְעַנִּינְדָּאָרָף, קָרִים
[אין: יִידְן אַין פֵּסְטֶר, מַאֲסְקוּוּ, 1935].

*

Konstitutsye (gruntgezets) funem Farband sotsyalistische sovetsche republikn (Constitution de l'URSS), Moscou, Der emes, 1945.

קָאָנְסְּטִיטְוּצִיָּעָן (גְּרוֹנוֹתְגָעָן) פָּוֹנוּנָס פָּאָרָבָּאָנָד סָאָצִיאַלִיסְטִישָׁע סָאוּוּנִישָׁע
רָעָפְּבָּלִיקָן, מַאֲסְקוּוּ, דָּעַר עַמְּעַס, 1945.

*

Carte politique et administrative de l'URSS, 1937 [détail].
קָאָרְטָע פּוֹן פָּאָלִיטִישָׁ-אַדְמִינִיסְטָרָאַטִּיוּוּר טִילּוֹנָג פּוֹן פֵּסְטֶר,
[פֶּרְאָגְמָעָנָט] 1937

*

Sholem-Aleykhem, *Der leydik-geyer* (Le traîne-savates),
Moscou, Der emes, 1947 [couverture : Fayna Polishtshuk].

שְׁלָוָם-עַלִּיכְם, דָּעַר לִיְדִיק-גְּנִיעָר, מַאֲסְקוּוּ, דָּעַר עַמְּעַס, 1947
[הילע: פְּינִיאָ פֿאָלְשְׁטָחוֹק].

Dovid Hofsteyn דוֹד הָאָפְּשִׁטִּין

Dovid Hofsteyn, Fume Shames, *Literatur-kentenish* (Théorie de la littérature), Moscou, Tsentralfarlag, 1927.

דוֹד הָאָפְּשִׁטִּין, פּוֹמָע שָׁאָמָעָס, לִיטְעָרָאָטְרָאָרְקָעָנְטָעָנְנִישָׁ, מַאֲסְקוּוּ,
צָעַנְטְּרָפְּאָרְלָאָגּ, 1927.

*

Sarah Shor, portrait de Dovid Hofsteyn (1923).
שָׂרָה שָׁאָר, פֿאָרטְרָעַט פּוֹן דוֹד הָאָפְּשִׁטִּין (1923).

*

Dovid Hofsteyn, « Mir shtamen fun feldzn »
(Nous naissions des rochers), in *Gezamlte verk* (Œuvres complètes),
Kiev, Kultur-Lige, 1923.

דוֹד הָאָפְּשִׁטִּין, « מִיר שְׁטָאמָעָן פּוֹן פְּעַלְדוֹן », אין: גַּנְזָאָמָלְטָעָן וּוּרָאָק, קַיְעָוּ,
קוֹלְטוֹרְ-לִילְגָעַ, 1923.

*

Portrait de Dovid Hofsteyn
(in Dovid Hofsteyn, *In undzere teg*, Kiev, 1939).

פֿאָרטְרָעַט פּוֹן דוֹד הָאָפְּשִׁטִּין
(אין: דוֹד הָאָפְּשִׁטִּין, אין אָונְדָזְעָרָעָט טָעָג, קַיְעָוּ, 1939).

*

Dovid Hofsteyn, *In tovl fun vent* (Entre les murs),
Berlin, Funken, 1923 [couverture : Nathan Altman].

דוֹד הָאָפְּשִׁטִּין, אין טָאָווּל פּוֹן וּוּנְעָט, בָּרְלִין,
פּוֹנְקָעָן, 1923 [הילע: נתן אלטמאן].

Dovid Bergelson דוֹד בּעֲרָגְעַלְסָן

Dovid Bergelson, *Arum vokzel* (Autour de la gare), Kiev,
Yidisher folks-farlag, 1919.
דוֹד בּעֲרָגְעַלְסָן, אַרְום וּוּאַקְזָאָל, קַיְעָוּ, יִדִּישָׁר פֶּאָלְקָס-פֶּאָרְלָאָגּ, 1919.

*

Dovid Bergelson, *Shturemteg : dertseylungen* (Jours de tempête : nouvelles), Kiev, Kultur-Lige, 1927.
דוֹד בּעֲרָגְעַלְסָן, שְׁטוּרְעֵמְטֶג: דֵּרְטְּסְיְלְוָנְגָן, קַיְעָוּ, קוֹלְטוֹרְ-לִילְגָעַ, 1927.

*

Dovid Bergelson, *Geven iz nakht un gevorn iz tog* (C'était la nuit et désormais c'est le jour), Moscou, Der emes, 1943 [détail de la couverture].
דוֹד בּעֲרָגְעַלְסָן, גַּנוּוּן אַיְזָאָקָן אַיְזָאָגָן, מַאֲסְקוּוּ, דָּעַר עַמְּעַס, 1943 [אַ פֶּרְאָגְמָעָנָט פּוֹן דָּעַר הָילָעַ].

*

Dovid Bergelson, *Naye dertseylungen* (Nouvelles récentes), Moscou, Der emes, 1947 [détail de la couverture].
דוֹד בּעֲרָגְעַלְסָן, נַיְעָה דֵּרְטְּסְיְלְוָנְגָן, מַאֲסְקוּוּ, דָּעַר עַמְּעַס, 1947 [אַ פֶּרְאָגְמָעָנָט פּוֹן דָּעַר הָילָעַ].

*

Leon Poch, portrait de Dovid Bergelson (1961).
לְאוֹן פָּאָךְ, פֿאָרטְרָעַט פּוֹן דוֹד בּעֲרָגְעַלְסָן (1961).

*

Dovid Bergelson, *Oysgeveylte verk* (Œuvres choisies), Moscou, Melukhe-farlag fun kinstlerisher literatur, 1961.
דוֹד בּעֲרָגְעַלְסָן, אוַיְסְגְּוַיְלְעִיטְעָן, מַעְלוֹכָעָ-פֶּאָרְלָאָגּ פּוֹן 200 000 (גַּאָסָעַט, 1961).

*

Shloyme Mikhoels שְׁלָמָה מִיכָּאָעָלָס

Esquisse de décor pour la pièce *Der get* (Le divorce) de Sholem-Aleykhem (GOSET, 1924).
דָּעַקְאָרָצִיעָס-פֶּרְאָקָעָט צֹו דָּעַר פִּיעָס דָּעַר גַּט
פּוֹן שְׁלָמָה מִיכָּאָעָלָס (גַּאָסָעַט, 1924).

*

Esquisse de décor pour la pièce *Got fun nekome* (Dieu de vengeance) de Sholem Asch (GOSET, 1921).
דָּעַקְאָרָצִיעָס-פֶּרְאָקָעָט צֹו גַּאָט פּוֹן נְקָמָה פּוֹן שְׁלָמָה אַש (גַּאָסָעַט, 1921).

*

Shloyme Mikhoels dans *200 000* (Le gros lot) de Sholem-Aleykhem (GOSET, 1923).
שְׁלָמָה מִיכָּאָעָלָס אַין 200 000 פּוֹן שְׁלָמָה עַלִּיכְם (גַּאָסָעַט, 1923).

*

Esquisse de décor pour la pièce *Bay nak*